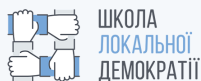

Школа локальної демократії

практичні аспекти впровадження
інструментів громадської участі

Проект «Школа локальної демократії» реалізують громадська організація «Освітньо-аналітичний центр розвитку громад» спільно з Тернопільським регіональним відділенням «Асоціації міст України» за підтримки фонду NED.

Тернопіль, 2018

У звіті, який Ви тримаєте в руках, зібрана інформація про громади-учасники проекту “Школа локальної демократії” та інструменти громадської участі впроваджені за час реалізації проекту.

Також, учасники проекту діляться власним досвідом з впровадження та застосуванням таких інструментів, розповідають про труднощі з якими довелось зіштовхнутись та власні “історії успіху”. Представники 6-х об’єднаних громад, які відвідали Польщу з освітнім візитом, розкажуть, що саме їх вразило і які практики можна застосувати у своїх громадах.

Над проектом працювали: Максим Черкашин, Рустам Ергешов, Юлія Нецько, Ірина Масло, Катерина Бігняк, Іван Омелян, Мері Фасано (волонтер Корпусу Миру), Ігор Гірчак (виконавчий директор Тернопільського регіонального відділення Асоціації міст України), Staszek Alwasiak (Польща), Vira Wojciechowska (Польща).

Організатори проекту висловлюють щире подяку партнерам – Національному фонду на підтримку демократії (NED) та Тернопільському регіональному відділенню “Асоціації міст України”.

ПРО ПРОЕКТ “ШКОЛА ЛОКАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ”

Проект “Школа локальної демократії” об’єднав 10 “Команд змін” із об’єднаних громад заходу України.

У кожен “Команду зміни” входило 3 особи, які представляли депутатський корпус, виконавчі органи місцевої ради та громадського діяча. Протягом року учасники на трьох сесіях ознайомились з кращими практиками місцевого самоврядування, навчились користуватись інструментами участі мешканців у житті громади та спільно працювати над розвитком території, в якій проживають.

Між сесіями, під керівництвом експертів, учасники виконували практичні завдання у своїх громадах. Кращі 6 “Команд змін” взяли участь у навчальній поїздці у Польщу, де ознайомились з роботою органів місцевого самоврядування, управлінням громадою, діяльністю громадських та донорських організацій. Фінальним завершенням Школи є “Форум локальної демократії”, на якому учасники презентують свої досягнення.

ГРОМАДИ – УЧАСНИКИ ПРОЕКТУ:

1. Вишнівецька ОТГ, Тернопільська обл.
2. Хоростківська ОТГ, Тернопільська обл.
3. Лановецька ОТГ, Тернопільська обл.
4. Зборівська ОТГ, Тернопільська обл.
5. Волочиська ОТГ, Хмельницька обл.
6. Лісовогринівецька ОТГ, Хмельницька обл.
7. Летичівська ОТГ, Хмельницька обл.
8. Сокирянська ОТГ, Чернівецька обл.
9. Глибоцька ОТГ, Чернівецька обл.
10. Ходорівська ОТГ, Львівська обл.

ВИШНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

ВИШНІВЕЦЬКА СЕЛИЩНА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА,
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

**ВИШНІВЕЦЬКА ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА**

АДРЕСА:

47313, Тернопільська обл., Збаразький р-н,
смт Вишнівець, вул. Грушевського, буд. 6

САЙТ:

vyshnivetska-gromada.gov.ua

ТЕЛЕФОН:

03550-31263, 03550-31263

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Кравець Володимир Васильович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗDKУ У ПОЛЬЩУ

Волохатий Сергій Васильович,

заступник селищного голови, Вишнівецька селищна ОТГ

Що найбільше вразило за час поїздки?

Поїздка в Польщу та відвідини кількох гмін принесли чимало емоцій та вражень. Вкотре для себе зробив висновок, що розвитком туризму може ефективно займатися зацікавлений в цьому громадський сектор, ми в цьому могли неодноразово переконатися в ході поїздки. Надзвичайно сподобався візит в GminaZabierzow, де вдалося вивчити досвід досить успішної польської гміни. Висновок для себе - потрібно правильно та системно будувати промоцію громади. Відрізняється система управління та інструменти участі громадян, де двічі на рік відбуваються наради по громадському бюджету. Велика увага приділяється співпраці із громадськими організаціями, і це дає

ВИШНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

свої результати. Вразив KrakowskiParkTechnologiczny, де працює більше 60 компаній в напрямку розвитку ІТ-технологій. Висновок ще один в кожній громаді свій рецепт успіху, головне його віднайти та правильно приготувати свій унікальний продукт. Третій день стаді-туру в Польщу був присвячений вивченню діяльності кращих практик об'єднань організацій громадянського суспільства та бізнесу. Для всіх них спільним є те, що вони об'єднали свої зусилля для загального успіху кожної. В Україні зараз багато говорять про створення асоціацій громадських організацій, бізнес-інкубаторів, кластерів чи кооперативів, але зрушення дуже повільні. Натомість в Польщі вже давно пожинають смачні плоди від такої співпраці

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

Перше, що хочеться відмітити, це висока активність діяльності громадських організацій та різного роду асоціацій, і їх співпраця із органами місцевого самоврядування. Друге - делегування громадському сектору інструментів для розвитку туристичного напрямку. Третя практика - наради по громадському бюджету, які проводяться двічі на рік у GminaZabierzow. І четверте - це часті опитування на сайті гмін, які виступають в ролі індикатора рівня задоволення громадськості тими чи іншими процесами в гміні.

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

У Вишнівецькій ОТГ плануємо впровадити наради по громадському бюджету чи просто бюджету, щоб громадськість могла більш детального ознайомитися із процесом наповнення бюджету та його формуванням. Друга практика, яку можна було б впровадити у нашій громаді - це опитування на сайті чи у інший спосіб. Стосовно співпраці із громадськими організаціями та делегування їм певних повноважень, тому подібне у Вишнівецькій ОТГ вже практикується та дає позитивні результати.

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

В першу чергу діалог між владою, депутатським корпусом та громадськістю. Якщо між цими "гілками" буде хороша співпраця та

ВИШНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

розуміння спільної мети, то жодних перешкод на шляху впровадження різних практик не буде.

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

Навчальні поїздки в інші країни приносять новий досвід та погляд на вирішення багатьох проблем. Іноді достатньо подивитися на практики сусідньої країни, щоб знайти рецепт успіху для своєї громади. В теперішньому світі головне правильно управляти отриманою інформацією, тому запозичений досвід із іншої країни із додавання місцевих особливостей можуть допомогти у вирішенні багатьох проблем та впровадження різних інноваційних інструментів розвитку.

Якубовська Руслана Петрівна,
голова ГО "ЦВІТ", Вишнівецька ОТГ

Що найбільше вразило за час поїздки?

Повага, людяність, відповідальність, відданість та патріотичність поляків. Чудова організація усієї поїздки загалом. Цікаві і повчальні зустрічі.

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

- Зустріч з ОМС у gmina ZABIERZOW.
- KopalniaSoliWieliczka
- Діяльність ГО "ART ZONA"

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

- Організація дозвілля людей різних вікових категорій з практики ART ZONA.
- Складення туристичного маршруту нашої ОТГ.

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

Бажання, кошти, активувати людей і показати їм, що вони усі можуть брати участь у творенні нашої громади (петиції, бюджет участі)

ВИШНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

Так, важливо. Тому що на досвіді інших ми бачимо і позитивні і негативні моменти. Що потрібно робити і як, щоб громада була успішною. Цікавий факт для мене був, що податок на нерухоме майно у гміні платять усі! Без обмежень 60, 120 м.кв. І не лише цей факт, досить багато було цікавої і насиченої інформації. Дякую Центру розвитку громад і організаторам Юлі, Максимові, Рустаму. Усе було продумано до найменших дрібниць. Поїздка була досить плідною, насиченою і дуже цікавою! Спасибі!

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Громадський бюджет;
- Громадські слухання;
- Відкритий бюджет;
- Електронні петиції(на стадії запуску).

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Вишнівецька селищна об'єднана територіальна громада була утворена 13 вересня 2016 року. До складу громади увійшли наступні населені пункти: смт. Вишнівець, села Загороддя, Бодаки, Бутин, Старий Вишнівець, Федьківці, Мишківці, Кинахівці, та Поляни. Утворення Вишнівецької ОТГ це вимога часу та історична необхідність, адже Вишнівець значний період часу мав статус районного центру, навколо якого зосереджувалися інші сусідні населені пункти. Хороша інфраструктура, мале підприємництво та економічний потенціал створює всі необхідні передумови для ефективного розвитку Вишнівецької громади. В смт. Вишнівець знаходиться відомий Вишнівецький палацово-парковий комплекс, аналогів якому немає на території Тернопільської області. Автентичні традиції, культура та природа створили для Вишнівецької ОТГ прекрасний туристичний потенціал. Наявність сучасного футбольного

ВИШНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

стадіону та спортивної бази в смт. Вишнівець дозволяє на професійному рівні розвивати футбол на інші види спорту на території Вишнівецької ОТГ. Вдале географічне розміщення, незатребувані земельні ділянки різного призначення та вільні водойми в подальшому можуть перетворитися на потенційно привабливі об'єкти для інвестицій. «Вишнівецька об'єднана територіальна громада - успішна згуртована громада, з високим рівнем життя та гарними умовами особистого розвитку мешканців, з широкою пропозицією в сфері історичного і зеленого туризму та активного відпочинку. Територія ефективного сільського господарства та переробки, приваблива для нових інвестицій!» – саме такою ми бачимо нашу громаду та прагнемо її змінити!

Які інструменти були в ОТГ ?

Прийняте положення про електронні петиції, а сам інструмент був на стадії затвердження.

Які інструменти прийняли?

В рамках проекту "Школа локальної демократії" було прийнято наступні інструменти участі громадян - Положення про громадський бюджет та Положення громадські слухання. Також Вишнівецька ОТГ була зареєстрована в системі "Відкритий бюджет".

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Особливих труднощів не було, оскільки було спільне розуміння влади, депутатського корпусу та громадськості стосовно необхідності запровадження інструментів участі.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Всі заплановані інструменти в рамках проекту було прийнято, зараз вони на стадії впровадження.

Як долали зазначені труднощі?

Труднощі виникають тоді, коли немає співпраці між владою та громадськістю, або ж ведеться непрозора політика. В нашому випадку подібних проблем не виникає.

Поради

Якщо співпрацювати із громадськістю та депутатським корпусом, то жодних труднощів виникати не буде. Важливо, щоб влада розуміла, що вона її діяльність повинна бути підзвітною та підконтрольною громадськості. Якщо правильне бачення та розуміння, тому співпраця буде максимально ефективною.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

"Школа локальної демократії" унікальний проект, який поєднав в "команду змін" представників влади, депутатів та громадськості, що зустрічається надзвичайно рідко. Зазвичай тренінги проводять для однієї або іншої групи, а це виглядає як налаштування "одних проти одних". Цей проект абсолютна протилежність. Співпраця у форматі "влада - депутати - громадськість" це саме та необхідна формула, завдяки якій можна досягти успіху у виконанні спільних проектів. Крім цього, проект дав розуміння, що на кожна ситуацію вартує дивитися під різними кутами зору, а не однобоко. Навчання запам'яталося тим, що організатори намагалися запрошувати тренерів практиків, які знають "кухню" співпраці громадських активістів, влади та депутатів. Було цікаво та корисно вивчати практики впровадження різних інструментів участі, аналізувати місцеві бюджети та працювати в групах під час виконання різних завдань. Отриманий досвід в ході проекту "Школа локальної демократії" вже використовуємо в повсякденній роботі не тільки в плані застосування інструментів участі, але й використовуємо різні механізми співпраці та комунікації між владою, депутатами та громадськістю.

ХОРОСТКІВСЬКА ГРОМАДА

ХОРОСТКІВСЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА,
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

**ХОРОСТКІВ ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА**

АДРЕСА:

48244, Тернопільська обл., Гусятинський
р-н, місто Хоростків, вул. Кн.Володимира,
буд. 17

САЙТ:

khorostkivska-otg.gov.ua/

ТЕЛЕФОН:

03557-51337

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Гладун Степан Васильович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗDKУ У ПОЛЬЩУ

Лівель Ольга Олександрівна

заступник міського голови, Хоростківська ОТГ

Що найбільше вразило за час поїздки?

Туристична інфраструктура на прикладі соляних копалень Велічки.

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

Співпраця гмін на прикладі Об'єднання гмін басейну р.Вислоки Związek Gmin Dorzecza Wisłoki, Коворкінг-центр Itechcloud COWO, Kraków Nowa Huta Przyszłości S.A.

ХОРОСТКІВСЬКА ГРОМАДА

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

Приклад міжмуніципального співробітництва гмін та коворкінг-центри, як осередки співпраці громадськості в реалізації багатьох ініціатив.

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

В першу чергу мотивація та розуміння важливості співпраці між територіальними осередками, громадами на рівні найвищого управління громад, розуміння важливості спільних стратегій суміжних територій, довіра на рівні ОМС, Також важливим є якісний кадровий ресурс на всіх щаблях, активність громадськості. Для реалізації коворкінгу необхідна та ж активна громадськість та ефективна двостороння комунікація з владою.

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

Звісно, важливо. Якщо ми хочемо пройти шлях розвитку, подібний цим країнам, і в них вже є напрацювання в реалізації багатьох реформ на різних рівнях, то однозначно, побачити їх досвід, зрозуміти, виокремити ті моменти, які ми можемо накласти на нашу реальність, варто і навіть необхідно.

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Громадський бюджет;
- Громадські слухання;
- Молодіжна рада;
- Відкрите місто (очікує впровадження).

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Хоростківська міська ОТГ утворена у 2015 році шляхом об'єднання Хоростківської міської ради та 6 сільських рад (5 рад Гусятинського р-ну та 1 ради Теробовлянського р-ну), у підпорядкування яких входило 9 сіл. Перші вибори відбулися 29.10.2017р. Чисельність населення громади становить

ХОРОСТКІВСЬКА ГРОМАДА

14200 осіб.

Які інструменти були в ОТГ ?

У Хоростківській міській раді було затверджене Положення про місцеві петиції, та станом на січень 2018-го було зареєстровано 2 петиції, які не набрали необхідну кількість підписів.

Які інструменти прийняли?

Завдяки проекту "Школа локальної демократії", "Командою змін" Хоростківської ОТГ було запропоновано на розгляд сесій міської ради проекти рішень про впровадження громадського бюджету та створення дорадчого-консультаційного органу - Молодіжної ради, які були підтримані міським головою та депутатами. 15 вересня завершився прийом проектних заявок по громадському бюджету, незабаром відбудеться голосування та визначення тих проектів-переможців, які будуть втілені наступного 2019 року.

А також зараз у навчальних закладах стартує конкурсний відбір делегатів у Молодіжну раду.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Низька обізнаність населення та депутатів в інструментах участі.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Через відсутність дієвих зацікавлених громадських організацій (ГО) на стадії впровадження ще перебуває платформа "Відкрите місто". Адже для її запуску потрібна угода з ГО, яка готова на себе взяти координування та контроль по роботі цієї платформи.

Як долали зазначені труднощі?

Максимальне інформування населення про інструменти громадської участі через ЗМІ, інтернет, на зборах громадян. Проведення тематичних зустрічей та ознайомлення з досвідом інших міст та громад у впровадженні інструментів участі та їх практичним результатом.

Поради

Формування злагодженої команди, висока комунікація з мешканцями, налагодження системи розуміння необхідності впровадження інструментів участі всіма представниками управлінського корпусу ОТГ.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Проект "Школа локальної демократії" дав мені можливість отримати багато корисних знань, які я зараз використовую у роботі, а також познайомитися та почерпнути досвід інших громад у вирішенні низки питань. Завдяки проекту в нас народилося чимало ідей щодо залучення громадян, напрацювання ефективних управлінських механізмів, налагодження комунікаційних горизонталей та співпраці з іншими ОТГ. Найбільше запам'ятеється мабуть фінальний етап - поїздка в Польщу, де ми побачили 30-річний досвід децентралізації на практиці. Проекти такого роду цікаві, корисні, продуктивні і надзвичайно потрібні!

ЛАНОВЕЦЬКА ГРОМАДА

ЛАНОВЕЦЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

ЛАНОВЕЦЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

АДРЕСА:

47400, Тернопільська обл., Лановецький
р-н, м. Ланівці, вул. Незалежності, буд. 34

САЙТ:

lanmisto.gov.ua/

ТЕЛЕФОН:

03549-21118

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Казновецький Роман
Володимирович

ВІДГУК ПРО ПРОЕКТ

Загальна інформація про громаду

Лановецька ОТГ була створена в листопаді 2017 р. Населення - 12768 чол. В ОТГ увійшло 1 місто і 9 сіл, загальна площа ОТГ 135 км².

Які інструменти були в ОТГ ?

Електронна петиція.

Які інструменти прийняли?

- Електронні петиції;
- Громадські слухання;
- Telegram – канал;

- У процесі впровадження “Відкрите місто”, громадський бюджет.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Недосконалість процедури запровадження, бюрократія.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Громадський бюджет. Складна процедура впровадження.

Як долали зазначені труднощі?

Проявили наполегливість.

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Електронні петиції;
- Громадські слухання;
- Telegram – канал;
- У процесі впровадження “Відкрите місто”, громадський бюджет.

Поради

Запорука успіху - наполегливість.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Чудова організація тренінгів, прекрасні тренери. Значно розширили знання про адвокацію, бюджет, про отримання інформації з електронних ресурсів без участі уповноважених представників. Вже застосовуємо.

ЗБОРІВСЬКА ГРОМАДА

ЗБОРІВСЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

ЗБОРІВСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

АДРЕСА:

47201, Тернопільська обл., Зборівський
р-н, м. Зборів, вул. Богдана
Хмельницького, буд. 13

САЙТ:

zborivska-gromada.gov.ua/

ТЕЛЕФОН:

03540-21743

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Максимів Руслан Сергійович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗDKУ У ПОЛЬЩУ

Білан Ярослава Іванівна

Що найбільше вразило за час поїздки?

Вміння комунікувати усіх гілок влади та громадських організацій, єдина мета у співпраці.

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

- туристичний кластер в Перемишлі та вміння поєднати туризм, рекламу і сімейний бізнес;
- формування інфраструктури малих містечок та інфраструктур Zabierzowie
- формування, співпраця громадських організацій, вміння працювати, співпрацювати, їх значимість у суспільстві.

ЗБОРІВСЬКА ГРОМАДА

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

- розвиток туристичного кластеру - якісна співпраця ГО і місцевої влади
- муніципальна співпраця

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

Зістикувати різні організації, зміни в законодавчій базі, навчитися заробляти гроші та їх використовувати.

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

Так, тому що досвід інших можна проектувати і застосовувати, а також робити аналіз.

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Електронні петиції;
- Бюджет участі;
- Регламент;
- Консультації з громадськістю.

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Місто Зборів – центр Зборівської об'єднаної територіальної громади, що знаходиться на заході Тернопільської області, є районним центром, має вагомое історико-культурне значення. Загальна площа міста становить 781,32 га, населення складає 6864 мешканців. Чисельність населення громади становить 16 163 жителів. Зборівську міську об'єднану територіальну громаду створено 16 листопада 2017 року та затверджено рішенням сесії Зборівської міської ради №1 від 16.11.2017 року. Зборівська територіальна громада була утворена внаслідок об'єднання шістнадцяти сільських рад. А саме: Зборівської міської ради, сіл Вірлів, Храбузна Вірлівської сільської ради, Ярославичі, Монилівка Ярославницької сільської ради, Славна Славнянської сільської ради, Плісняни

ЗБОРІВСЬКА ГРОМАДА

Пліснлянської сільської ради, Гарбузів, Манаїв Гарбузівської сільської ради, Вовчківці, Івачів, Нище, Корчунок Вовчківської сільської ради, Кальне, Жабиня Кальненської сільської ради, Ярчівці, Вільшанка, Волосівка, Підгайчики, Мшана, Жуківці Ярчовецької сільської ради, Погрібці, Калинівка, Красна Погрібецької сільської ради, Розгадів, Розгадівської сільської ради, Кабарівці, Метенів, Кабаровецької сільської ради, Оліїв Оліївської сільської ради, Годів, Йосипівка, Цицівка Годівської сільської ради, Перепельники Перепельницька сільська рада Зборівського району Тернопільської області, Велика Плавуча, Цицори Великоплавучанської сільської ради, Августівка, Хоробрів, Хоростець Августівської сільської ради, Козівського району Тернопільської області. Адміністративний центр громади знаходиться в м. Зборів, яке розташоване на відстані 36 км. від обласного центру м.Тернопіль. Територія Зборівської громади займає 357.32 км.кв.

Які інструменти були в ОТГ ?

Загальні збори.

Які інструменти прийняли?

- Електронні петиції;
- Бюджет участі;
- Регламент;
- Консультації з громадськістю.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

З бюрократичними процесами обговорення, старими стереотипам.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Приймаються поступово. Брак фактичного часу для процесу реалізації.

Як долали зазначені труднощі?

Призначити конкретних людей за формування документальної бази та реклами впровадження.

Поради

Не відступати і продовжувати наполягати на ефективності.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Все було корисним, тренінги доступні і зрозумілі, Важливу роль відіграло спілкування та ділення досвідом. набутий досвід в процесі реалізації і надзвичайно корисний.

ВОЛОЧИСЬКА ГРОМАДА

ВОЛОЧИСЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

ВОЛОЧИСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

АДРЕСА:

31200, Хмельницька обл., Волочиський
р-н., м. Волочиськ, вул. Незалежності, 88

САЙТ:

volochyska-gromada.gov.ua

ТЕЛЕФОН:

(03845) 3-57-54

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Черниченко Костянтин
Володимирович

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Електронні петиції;
- Бюджет участі;
- Запроваджено звітування міського голови у бюджетних установах культури, освіти, комунальних підприємствах перед громадськістю;
- Проведення громадських слухань.

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Волочиська міська об'єднана територіальна громада утворена 13 серпня 2015 року в рамках адміністративно-територіальної реформи 2015 року. До складу громади увійшли 40 населених пунктів з адміністративним центром у місті

ВОЛОЧИСЬКА ГРОМАДА

Волочиськ Волочиського району Хмельницької області. Волочиська міська об'єднана територіальна громада розташована у західній частині району в зоні правобережного лісостепу і належить до Волино-Подільського плато. ОТГ займає площу 490 кв. кілометрів, з населенням 33115 мешканців, у тому числі в м. Волочиськ - 20 тисяч. Територія громади витягнута з півночі на південь між Теофіпольським та Городоцьким районами Хмельницької області, довжиною 51 кілометр. Межує на півночі з Теофіпольським районом, на сході з населеними пунктами району, на півдні — з Городоцьким районом Хмельницької області, на заході — з Підволочиською громадою Тернопільської області.

Рельєф широкохвилястий, середньорозчленований значною кількістю балок та улоговин. Найвища точка знаходиться на Авратинській височині і досягає 350 метрів над рівнем моря. Звідси беруть початок основні річки Поділля - Південний Буг, Случ, Збруч та їх притоки. Водойми займають 1076.96 га. Через територію громади протікають 3 річки: Збруч, Бованець, Грабарка. Лісові ресурси громади в комплексі з полезахисними смугами займають площу 1571,7 гектарів, в тому числі покрито лісом 477.67 га. Корисні копалини громади: суглинок, пісок, мінеральні води. Розвідано достатні запаси мінеральної води Збручанського родовища в селі.Зайчики та в м. Волочиську. Діюча свердловина Зайчиківського родовища «Товтри» має дебет води 288 куб.м на добу, а діюча свердловина мінеральної лікувальної води типу «Нафтуса» у Волочиську - 144 куб.м. на добу. Природні заказники: Маначинський гідрологічний - державного значення, Авратинський, Грабарський, урочище Ожиговецьке, урочище Зайчиківський ліс - місцевого значення.

Унікальність територіального розташування громади полягає в тому, що адміністративний центр громади м.Волочиськ знаходиться на рівновіддаленій відстані від двох обласних центрів – Хмельницького і Тернополя, на автошляху державного значення Львів - Кіровоград – Знамянка і на Південно-Західній залізничній магістралі. Економіка громади має аграрно-промислову спеціалізацію. Промисловий комплекс представлений такими галузями виробництва: харчова, машинобудівна, металообробна, легка, виробництвом інших неметалевих мінеральних виробів. Основну промислову групу громади складають 16 промислових підприємств, продукція більшості з яких відома за межами району, області, України:

- машинобудівний завод ПАТ «Мотор січ», який виробляє запасні частини до авіаційних двигунів, пересувні автономні електростанції, мінітехніку

ВОЛОЧИСЬКА ГРОМАДА

- для обробітку сільгоспкультур та товари народного споживання;
- два цегельних заводи – філія ТОВ «Тернопільбуд» і ТОВ «Волочиський цегельник» - випускають цеглу будівельну;
- філія «Волочиський консервний завод ТОВ «Славпродукт» виробляє овочеві та м'ясні консерви, зокрема, зелений горошок;
- ПП «Унікум» єдине підприємство на Україні виробляє натуральний спиртовий оцет.

Основні експортні товари: продукція рослинництва, неметалева мінеральна продукція, газотурбінні електростанції та товари народного споживання. Аграрний сектор громади спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур, в тому числі цукрових буряків, кормових культур, картоплі, овочів, плодів і ягід. Найбільші агроформування громади: ТОВ «Волочиськ - агро», ПП «Аграрна компанія 2004», ТОВ «Подільська зернова компанія», які на основі сучасних технологій і техніки з року в рік нарощують виробництво продукції рослинництва і тваринництва, а ТОВ «Птахофабрика Волочиська» - м'яса птиці.

Фінансово-кредитну систему громади представляють ПАТ КБ «Приватбанк», Волочиське відділення АТ «Райфайзен банк «Аваль», ТБВБ № 10022/074 філії – Хмельницького обласного управління АТ «Ощадбанк», Волочиське відділення ПАТ «А-Банк». Крім того, зареєстровано 6 страхових компаній. Державну політику в галузі освіти громади забезпечують 21 загальноосвітня школа, в яких навчається 3341 дитина, 21 дошкільний заклад, де виховується 1376 дітей, будинок дитячої та юнацької творчості – 1400 вихованців, дитячо-юнацька спортивна школа – 352 вихованці і міжшкільний навчально-виробничий комплекс – 167 учнів. Мережа закладів культури становить 50 установ, 27 клубних установ, 20 бібліотек, дитяча школа мистецтв, районний історичний музей, кіновідеомережа. Медична мережа громади нараховує 7 лікарських амбулаторій та 18 фельдшерсько-акушерських пунктів.

Які інструменти були в ОТГ?

Електронні петиції.

Які інструменти прийняли?

Програму бюджетування (Бюджет участі); запровадили : Звіт міського голови

перед комунальними організаціями, бюджетними установами та громадою;
Звіти депутатів міської ради.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Пасивність.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Внести зміни до Статуту громади.

Як долали зазначені труднощі?

Проблем із запровадженням немає, очікуємо приєднання додаткових населених пунктів.

Поради

Вірити у розпочату справу, проводити широку інформаційну кампанію.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Потужно підібраний склад експертів, обговорювалися актуальні теми, необхідні саме в даний час у нашій роботі, в комунікаціях з громадськістю та окреслено напрями розвитку на майбутнє. Здобутий досвід уже використовується в діяльності громади.

ЛІСОВОГРИНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

ЛІСОВОГРИНІВЕЦЬКА СІЛЬСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

ЛІСОВОГРИНІВЕЦЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

АДРЕСА:

31340, Хмельницька обл., Хмельницький
р-н, с. Лісові Гринівці, вул. Центральна,
буд. 4

САЙТ:

lisovogrynivecka.gromada.org.ua

ТЕЛЕФОН:

(0382) 62-68-23

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Гралюк Віталій Володимирович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗDKУ У ПОЛЬЩУ

Білан Ярослава Іванівна,
*в.о.директора Хмельницької центральної районної бібліотеки,
Лісовогринівецька ОТГ*

Що найбільше вразило за час поїздки?

Перше, що кидається у вічі, коли потрапляєш до Польщі – так це по-справжньому якісні європейські дороги та шикарний погляд за ними; чисті узбіччя й загальна облаштованість, травичка підстрижена, ще й мабуть спеціальна газонна насаджена. Приватні будиночки у поляків не мають жодних парканів і кременних огорож, натомість обсажені молодими деревами чи різноманітними кущами, які утворюють так звані живі зелені огорожі. Тут не бачиш бродячих собак.

ЛІСОВОГРИНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

Не полишає відчуття спокійної і ділової атмосфери, якоїсь невимушеності. До всього ж, поляки неабияк переймаються екологічними питаннями. У місті чи селі, в парках, скверах, на вулицях чи навіть в приміщеннях адміністративних будівель встановлено по кілька контейнерів для різного виду сміття. Чого, на жаль, ще так бракує Україні. Є достатня кількість добре облаштованих місць для відпочинку. Окрім того, вагоме значення поляки приділяють велоспорту. Тому практично у всіх населених пунктах, та між ними є спеціально відведені велосипедні маршрути та спеціальні вело стоянки. Гміни діють відповідно до задалегідь розроблених стратегічних планів розвитку територій - це можна було побачити, відвідавши Zabierzowie. Співпраця з ГО, розмір податків. Створення спілок по різних напрямках.

Польща і Україна дуже схожі природою, мовою, архітектурними пам'ятками культури. Але поляки давно зрозуміли, щоб йти вперед потрібно берегти свою історію та не боятися нового- прогресивного. Щоб досягти успіху - потрібно об'єднуватися. Поїздка до Польщі була організована на досить високому рівні, вона носила максимально інформативний та емоційно-насичений характер, була сповнена нових вражень та емоцій. Розмаїття додавала і пізнавальна, екскурсійна програма, вишукана та автентична польська кухня, доброзичливе спілкування. Проте, такий візит не став би можливим і цілком реальним без умілого планування й якісної організації з боку польських та українських координаторів проекту. А також злагодженої і стабільної роботи колективу Освітньо - налітичного центру розвитку громад та підтримки його безпосереднього керівника Максима Черкашина. Тож відверта та щиросердна вдячність всім Вам за те!

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

Створення соціальних кооперативів (об'єднання безробітних). Держава допомагає цим людям відкрити фірми і протягом 18 місяців їх підтримує, сплачуючи податки та заробітну плату працівникам. Арт - зона в NowaHuta, в колишньому гаражі, де різні категорії населення мають можливість знайти заняття по душі. Краковський парк технологій вразив сучасністю та масштабом - 60 фірм під одним дахом

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

В нашій ОТГ є приміщення, на базі якого можна було б створити сучасний

ЛІСОВОГРИНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

культурний центр для жителів. Люди мали б можливість збиратися разом: спілкуватися, навчатися та розважатися. У бюджеті громади у видатковій частині передбачити 20 % витрат на вирішення екологічних та комунальних проблем.

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

Щоб реалізувати ці практики у нашій громаді потрібно: потужний громадський сектор, стратегія розвитку громади, залучення інвестицій, збільшення відсоткової ставки податків та інформованість жителів.

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

Вважаю, що варто переймати досвід. Але, разом з тим, слід зберегти і наші кращі досягнення та традиції. Переймаючи досвід не потрібно його повністю копіювати. Україна і, наприклад, певна європейська держава, на реформи якої ми найчастіше звертає увагу є кардинально відмінними: різні менталітети, фінансові можливості. Це нормально, коли ми будемо вишукувати сильніші сторони і, спираючись на це, будуватимемо свою унікальну громаду. Потрібно дивитися, що працює краще, а що гірше. Більше того, ми не повинні повторювати жодну з європейських моделей, а фактично будувати свою власну українську.

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- звітування голови депутата та старости;
- громадські зібрання;
- електронна петиція в процесі прийняття.

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Лісовогринівецька сільська об'єднана територіальна громада в Хмельницькому районі, Хмельницької області. Громада утворена 13 серпня 2015 року, в рамках адміністративно – територіальної реформи 2015 року. До її складу увійшли вісім сільських рад - це 14 населених пунктів Хмельницького району. Загальна

ЛІСОВОГРИНІВЕЦЬКА ГРОМАДА

площа 257, 986 км²

Які інструменти були в ОТГ ?

Громадські слухання.

Які інструменти прийняли?

- звітування голови депутата та старости;
- громадські зібрання;
- електронна петиція в процесі прийняття.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Труднощі юридичного підґрунтя та опір деяких депутатів. Які звикли не приходити на засідання сесій сільської ради та тих депутатів, які за час своєї каденції жодного разу не зустрічались із виборцями свого виборчого округу.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Е-петиції не вдалося запровадити, через брак кадрового резерву, який би виконував роботу із центральним сайтом сільської ради та інструментом - електронної петиції. Також, на думку депутатів місцевої влади, не вважають доцільно впроваджувати на даний момент такий спосіб петицій.

Як долали зазначені труднощі?

Було здійснено ряд неофіційних зустрічей із представниками депутатського корпусу. Проводився діалог та обговорення по впровадженню інструментів прямої демократії. Роз'яснення, суперечки та дискусії дали позитивний результат.

Поради

Для того, щоб впровадити інструменти прямої демократії потрібно вести діалоги із прихильниками ідеї та противниками. Завжди будуть ті люди, які не хочуть щось змінювати на краще. Завжди робити перші кроки і вірити у зміни

і у можливості інструментів.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Навчання нашій команді, Лісовогринівецької ОТГ, дало можливість діяти та відкрило двері можливостям, які у нас були зачинені. Безліч корисної юридичної та нормативної інформації. Зустрічі із відомими представниками місцевої та обласної влади. Веселі, креативні, позитивні, товариські і саме головне - "людяні" учасники із інших громад. Дуже прості та легкі у спілкуванні. Даний досвід планується використовувати для того, щоб запрацювали усі інструменти прямої демократії і відносини між владою та громадою несли позитивний характер.

ЛЕТИЧІВСЬКА ГРОМАДА

ЛЕТИЧІВСЬКА СЕЛИЩНА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА,
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

**ЛЕТИЧІВСЬКА ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА**

АДРЕСА:

31500, Хмельницька обл., Летичівський
р-н, смт.Летичів, вул. Соборна, 16

САЙТ:

letychiv.km.ua

ТЕЛЕФОН:

0385791450

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Тисячний Ігор Іванович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗДКУ У ПОЛЬЩУ

Попова Олена, Стадник Віктор, Майська Ольга,
Летичівська ОТГ

Що найбільше вразило за час поїздки?

Інфраструктура, залучення європейських коштів.

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

- Робота громадських організацій gminaZabierzow,
- Робота агенції по працевлаштуванню в м. Ясло,
- Енергозберігаючі технології (екохата).

ЛЕТИЧІВСЬКА ГРОМАДА

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

- Енергозберігаючі технології,
- Створення активних громадських організацій,
- Створення агенції по написанні проектів для залучення інвестицій

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

Бажання, усвідомлення важливості.

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

Так, важливо. На прикладі видно, що за децентралізацією майбутнє.

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Місцева ініціатива;
- Електронні петиції;
- Дорадчі органи.

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Рішення Хмельницької обласної ради про утворення Летичівської селищної об'єднаної територіальної громади прийнято 13 серпня 2015 року №18-33/2015. До складу Летичівської громади входить 45 населених пунктів, в тому числі: 1 селище міського типу Летичів та 44. Територія Летичівської громади складає 631,97 кв.км (або 63197,0 га), що становить 66,4% від території Летичівського району. Загальна кількість населення Летичівської громади становить 19657 осіб, у тому числі дітей: дошкільного віку – 1249, шкільного віку – 2002. В промисловості найбільшу питому вагу займають підприємства переробної галузі – виробництво комбікормів та виробів з полімерів.

Функціонують 5 промислових підприємств: ТОВ “Термопласт”, ТОВ “Летичівська меблева фабрика”, ТОВ “Летичівський комбікормовий завод”,

ЛЕТИЧІВСЬКА ГРОМАДА

Державне підприємство “Летичівське лісове господарство”, ТОВ “Стімуплюс”. В галузевій структурі сільського господарства переважає рослинництво. Найбільші сільськогосподарські підприємства, що здійснюють діяльність на території громади: СТОВ “Промінь”, ТОВ “Летичів-Агро”, ТОВ “Агро-Форте”, СТОВ “Агрофірма “Кудинка”, СТОВ “Козацька мрія”. На території громади функціонує 189 закладів торгівлі, 7 АЗС, 9 аптек та 27 закладів громадського харчування; всього торгових об’єктів – 232. Мережа ринків включає 2 ринки в смт Летичів: кооперативне підприємство “Ринок” Летичівського районного споживчого товариства (критий павільон – 212 торгових місць), “Ринок”, підпорядкований КГП “Злагода” (245 торгових місць).

За рахунок бюджету об’єднаної громади на її території функціонуватимуть:

- 30 закладів охорони здоров’я, а саме: 27 фельдшерсько-акушерських пунктів, 3 амбулаторії загальної практики сімейної медицини (Летичівська, Новокосянтинівська та Голеницівська);
- 26 закладів освіти, а саме: 8 загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів, 3 загальноосвітніх навчальних закладів I-II ступенів, 14 дошкільних навчальних закладів та 1 заклад позашкільної освіти – Летичівський центр творчості дітей та юнацтва;
- 53 заклади культури: 23 бібліотеки, 29 будинків культури та клубів, 1 музична школа;
- 1 заклад фізичної культури – Летичівська дитячо-юнацька спортивна школа;
- Летичівський територіальний центр соціального обслуговування населення;
- Летичівська рятувальна станція на воді.

Мальовнича природа, наявність великої кількості водойм та історико-культурних пам’яток, транзитне розташування, близькість до обласного центру є передумовами розвитку туризму в Летичівській громаді. На території Летичівської громади знаходиться 46 історико-культурних та архітектурних пам’яток, які внесені до Державного реєстру нерухомих пам’яток України, з них 3 – національного значення: могила та пам’ятник керівнику селянського руху на Поділлі Устиму Кармалюку (1974 р.), Городище літописного міста Кудина (IX-XIII ст.), 43 – місцевого значення. Великою популярністю серед туристів користуються релігійні пам’ятки Санктуарій Летичівської Богородиці (XVII-XVIII ст.), Св. Михайлівська церква в смт Летичів (поч. XVII ст.), дерев’яна

ЛЕТИЧІВСЬКА ГРОМАДА

церква Покрови Пресвятої Богородиці в с.Голенищеве (XVIII ст.), святе джерело і каплиця, освячена на честь Вознесіння Господнього на кордоні Хмельницької та Вінницької областей між с. Майдан-Сахнівський/Летичівського району та с.Яблунівка/Літинського району.

Які інструменти були в ОТГ ?

Затверджено Статут територіальної громади, а також положення про загальні збори мешканців та положення про громадські слухання, які проводилися на території громади неодноразово. Прийнято цільову регіональну Програму та Положення Бюджету участі Летичівської селищної ради. Дана програма запрацювала в поточному році, голосування за проекти наразі тривають.

Які інструменти прийняли?

- Електронні петиції - рішенням сесії Летичівської селищної ради затверджено Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Летичівській селищній раді. Підписано відповідний меморандум про взаєморозуміння між Летичівською селищною радою та Міжнародною благодійною організацією "Фонд Східна Європа" про співпрацю щодо запровадження електронних петицій до Летичівської селищної ради;
- Місцеві ініціативи - рішенням сесії Летичівської селищної ради 24.05.2018 р. затверджено положення про місцеві ініціативи в Летичівській селищній раді;
- Дорадчі органи - рішенням виконавчого комітету Летичівської селищної ради створено молодіжну раду при Летичівській селищній раді , як консультативно - дорадчий орган з питань молодіжної політики. Затверджено склад молодіжної ради та затверджено відповідне Положення про молодіжну раду при Летичівській селищній раді.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Великою перепоною для нашої команди став спротив та небажання депутатського корпусу приймати будь-які рішення щодо впровадження інструментів участі. Більшість депутатів дотримувалися стереотипу про те, що це малодієво та неефективно.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Усі заплановані нами інструменти участі вдалося прийняти.

Поради

Найперше, що необхідно - розробити та прийняти Статут громади. В якому можна зазначити окремі положення: про громадські слухання, про збори громадян за місцем проживання, про місцеві ініціативи. Але слід зазначити, що якщо у Статуті територіальної громади ці інструменти участі передбачаються у досить таки скороченому вигляді, то більш повно їх можна і потрібно впроваджувати у відповідні положення – “Положення про громадські збори”, “Положення про місцеві ініціативи”, “Положення про громадські слухання”. Саме в цих положеннях уже слід конкретизувати ті чи інші дані. Для цього слід розробити проекти положень, використовуючи зразки, напрацьовані фахівцями та апробовані на прикладі інших громад.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Дуже багато професійних експертів, які вміють доступно викладати матеріал та розкривати тему. Під час навчання ми отримали як теоретичний так і практичний досвід з питань, що організують роботу працівників органів місцевого самоврядування так і активної громадськості. Нас ознайомили з уже існуючими розробленими проектами відповідних положень інструментів участі, які спростили нашу подальшу роботу. Найголовнішим досвідом для нас став практичний досвід тренерів та описані ними шляхи вирішення тих чи інших проблем.

СОКИРЯНСЬКА ГРОМАДА

СОКИРЯНСЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

**СОКИРЯНСЬКА ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА**

АДРЕСА:

60200, Чернівецька обл., Сокирянський
р-н, м. Сокиряни, вул. М. Грушевського,
б-А

САЙТ:

sokyranska-gromada.gov.ua

ТЕЛЕФОН:

03739-21173, 03739-22631, 03739-22631

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Равлик Василь Степанович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗDKУ У ПОЛЬЩУ

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Бюджет участі (на стадії впровадження).

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Сокирянська ОТГ створена у 2015 році, до якої входить село Коболчин. Загальна чисельність громади станом на 01.07.2018 рік 10987 осіб, з них м.Сокиряни - 8941 особа, с.Коболчин - 2046 осіб.

СОКИРЯНСЬКА ГРОМАДА

Які інструменти були в ОТГ ?

Сесією міської ради прийнято:

- Положення "Про електронні петиції в Сокирянській міській територіальній громаді",
- Положення "Про місцеві ініціативи в Сокирянській міській територіальній громаді",
- Положення "Про загальні збори (конференції) членів територіальної громади за місцем проживання в Сокирянській міській територіальній громаді",
- Положення "Про консультації з громадськістю в Сокирянській міській територіальній громаді",
- Також, затверджений Статут та Положення про органи самоорганізації населення - квартальні комітети Сокирянської міської об'єднаної територіальної громади

Які інструменти прийняли?

Бюджет участі (на стадії впровадження).

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Труднощів не було.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Залишилось відкритим питання громадського бюджету (бюджету участі). Дане питання вивчається та розробляється.

Як долали зазначені труднощі?

Труднощів не було.

Поради

Обов'язково брати участь у семінарах, які проводить Центр розвитку громад,

а також спілкуватися з іншими створеними громадами.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Після проведених семінарів (навчань) використовується досвід для впровадження в громаді інструментів участі.

ГЛИБОЦЬКА ГРОМАДА

ГЛИБОЦЬКА СЕЛИЩНА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА,
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

**ГЛИБОЦЬКА ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА**

АДРЕСА:

60400, Чернівецька обл., Глибоцький р-н,
смт. Глибока, вул.Шевченка,буд.1

САЙТ:

hliboka.chv.ua

ТЕЛЕФОН:

(0234) 2-11-73, 2-21-38

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Ванзуряк Григорій Степанович

ВІДГУКИ ПРО ПОЇЗДКУ У ПОЛЬЩУ

Глобак Дмитрій Іванович,
Глибоцька ОТГ

Що найбільше вразило за час поїздки?

Об'єднання в туристичний кластер. м Перемишлі. Перетворення промислової копальні солі в туристично-оздоровчий комплекс «Копальня солі Велічка». ГмінаZabierzów – із її потужним розвитком завдяки сусідству з м. Краків. Їх туристичний маршрут скелястими ділянками. Їх бажання створення швидкісного маршруту потяга. Архітектурний задум побудови мерії та центральна площа. Технологічний парк – дає можливість бізнесу інвестувати у розвиток із отриманням пільгових умов оподаткування. KrakówNowaHutaPrzyszłości S.A – дає можливості побачити, як стратегічне планування переводить промислові райони в індустріальні. Звичайно з

ГЛИБОЦЬКА ГРОМАДА

цього виграють всі. Гарний приклад трансформації «гаража в культурний центр». Результативна впливовість "Громадських інституцій" на процеси, що відбувалися (відбуваються) в Республіці Польща. «Пасивна – садиба - готель». Об'єднання гмін за ради спільної мети, отримання гранту для вирішення екологічних-побутових проблем та побудова каналізаційних мереж, очисних споруд.

Опишіть три приклади (практики), які вам найбільше сподобались у Польщі?

Гміна Zabierzów – із її потужним розвитком завдяки сусідству з м. Краків. Їх туристичний маршрут скелястими ділянками. Їх бажання створення швидкісного маршруту потяга. Архітектурний задум побудови мерії та центральна площа. «Пасивна – садиба - готель». Об'єднання гмін за ради спільної мети, отримання гранту для вирішення екологічних-побутових проблем та побудова каналізаційних мереж, очисних споруд.

Назвіть 2-3 практики, які б Ви хотіли впровадити у своїй громаді?

- Гміна Zabierzów - запуск швидкісного залізничного сполучення (с. Черепківці - смт. Глибока - с. Червона діброва - м. Чернівці).
- Об'єднання громад за ради спільної мети, отримання гранту для вирішення екологічних-побутових проблем та побудова каналізаційних мереж, очисних споруд. 3. Створення "пасивного" соціального об'єкту.
- Міні технологічний парк – дає можливість бізнесу інвестувати у розвиток із отриманням пільгових умов оподаткування.

Що потрібно, на Вашу думку, щоб їх реалізувати?

- Переговори із "ПАТ Укрзалізниця", інвестор.
- Меморандум про співпрацю між громадами. Подавати проєкт на фінансування із ЄС.
- Побудова (ДНЗ).
- Цікаві пропозиції для інвесторів.

Чи важливо переймати досвід інших країн і чому?

ТАК! Дяку.

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Електронні петиції;
- Прозорий бюджет.

Відгук про проект

Загальна інформація про громаду

Перші вибори: 25 жовтня 2015 року. Кількість рад, що об'єдналися станом на 2018р: 3. Кількість населених пунктів: 5. Площа об'єднаної територіальної громади: 136,8 км². Кількість старостинських округів: 3. Чисельність населення громади: 13280.

Які інструменти були в ОТГ ?

- Статут територіальної громади;
- Загальні збори мешканців;
- Місцева ініціатива;
- Колективне звернення, звернення;
- Громадські слухання;
- Дорадчі органи (прописана в статуті, діє один орган «Громадська рада»);
- Відкрите місто – електронна система www.opencity.in.ua.

Які інструменти прийняли?

- Електронні петиції;
- Прозорий бюджет.

З якими труднощами зіштовхнулись при запровадженні інструментів?

Не було труднощів.

Які інструменти не вдалось прийняти і чому?

Громадський бюджет (готові впроваджувати в Глибоцькій ОТГ).

Поради

Бути наполегливими. Обов'язково впроваджувати в своїх громадах інструменти локальної демократії.

Що вам запам'яталось у навчанні, які знання ви отримали та чи плануєте використовувати даний досвід?

Запам'яталися всі теми котрі розглядалися:

- Особливості роботи органів місцевого самоврядування у процесі децентралізації.
- Інструменти демократії участі та контролю за роботою місцевої влади.
- Механізми прямої демократії, адвокація та громадське лобювання.
- Органи самоорганізації населення та ОСББ – особливості створення та діяльності.
- Громадська організація – від створення до успішної діяльності.
- Як почути потреби громади? Основи проектного менеджменту.
- Особливості формування команди для роботи над проектом.
- Складання прозорого та зрозумілого бюджету проекту.
- Що таке Е-демократія? Український та іноземний досвід.
- Особливі гості – координатори напрямку "Е-демократія" проекту EGAP Фонду Східна Європа.
- Механізми адвокації та комунікації на місцевому рівні, що треба знати органам місцевого самоврядування.
- Адвокація вирішення проблем, як це працює.
- Що таке бюджет громади і як досягти його ефективності.
- Місцевий бюджет – роль громади у його прийнятті і контролі за виконанням.
- Ефективні комунікація – механізми та види.
- Оцінка потреб: Виявлення проблеми в управлінні місцевими органами влади.
- PR та особливості роботи із засобами масової інформації.

Отримані знання наша команда вдало використовує. Члени команди входили в робочу групу по створення ОСББ, як наслідок зареєстровано 2 ОСББ в смт. Глибока по вул. Першотравневій де були засновані знання "Органи самоорганізації населення та ОСББ – особливості створення та діяльності". із "Громадська організація – від створення до успішної діяльності."

ГЛИБОЦЬКА ГРОМАДА

Анатолієм Тімофті була розроблена вся документація по створенню ГО "Простір розвитку громад". Відбулися перші установчі збори із кількістю 70 осіб. Обрано Голову, заступника та правління. ГО на стадії завершення реєстрації, та має вже виграний проект на суму 410 тис. грн., термін завершення проекту - кінець 2018р.

"Проектний менеджмент" - Покращили наші знання з даного напрямку. Наша команда одразу розпочала роботу по написанню транскордонного проекту "Румунія-Україна 2014-2020" - очікуємо результату. Також стали переможцями та реалізуємо такі проекти: - Молодіжна робота в ОТГ (Молодіжний працівник). - ZeroWasteSchool (фонд братів Кличко). - Компола (одразу в двох закладах ОТГ, Глибоцький ліцей та Глибоцька гімназія). Сталий розвиток сільських територій Чернівецької та Одеської областей (Австрійської Агенції Розвитку та Програми Розвитку ООН із ГО "Простір розвитку громад" реалізує проект в Глибоцькому ліцеї).

"Е-демократія" - надала можливість контролювати укладання договорів через систему "Прозоро" та контролювати видатки через систему "Е-дата".

"PR та особливості роботи із засобами масової інформації" - в ОТГ зафункціонує як окремий напрям роботи, а в Глибоцькому ліцеї з вересня буде працювати окрема особа. Найцінніше - знайомство із однодумцями, обмін досвідом та реальних практик. Та зустрічі із друзями із проекту за його рамками. Дякуємо організаторам та учасникам

ХОДОРІВСЬКА ГРОМАДА

ХОДОРІВСЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА,
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

**ХОДОРІВСЬКА ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА**

АДРЕСА:

Львівська обл., Жидачівський р-н, м.
Ходорів, вул. Грушевського, буд. 38

САЙТ:

hodorivska-gromada.gov.ua

ТЕЛЕФОН:

03239-53331, 03239-53331, 03239-53230

ГОЛОВА ГРОМАДИ:

Коцовський Олег Теодорович

Інструменти громадської участі, які прийняті в рамках проекту:

- Електронні петиції.

